

Klenke Quartett opent kamermuziekserie met subtiel en evenwichtig samenspel

10-10-2023

Klenke Quartett

Annegret Klenke, viool
Beate Hartmann, viool
Yvonne Uhlemann, altviool
Ruth Kaltenäuser, cello

Harald Schoneweg, altviool

Muziek van Erkin, Brahms en Mozart

Deventer Schouwburg, 9-10-2023

418ste concert in de serie Kamermuziek Deventer

Door Maarten Mestrom,
tot 2016 recensent bij de Stentor

DEVENTER – Samen met altviolist en mentor Harald Schoneweg gaf het Klenke Quartett dinsdagavond de aftrap van – alweer - het zeventigste seizoen van de serie kamermuziek in de Deventer Schouwburg.

Niet alleen de Stichting Kamermuziek Deventer bouwt aan een eerbiedwaardige traditie; ook het sympathieke Klenke Quartett doet wat traditievorming betreft een duit in het zakje. De vier dames die elkaar leerden kennen tijdens hun muziekstudie in Weimar spelen inmiddels al meer dan dertig jaar in dezelfde bezetting samen en waren deze negende oktober voor de vijfde keer te gast in de grote zaal te Deventer.

Op de dag waarop veel mensen met hun gedachten bij de gebeurtenissen in het Midden-Oosten waren, was het goed te horen dat er ook nog andere geluiden uit die richting kunnen komen dan alleen schoten en geweld. Het Klenke Quartett startte het recital met een strijkkwartet van de in onze contreien betrekkelijk onbekende twintigste-eeuwse Turkse componist Ulvi Cemal Erkin.

Erkin werd geboren in 1906 in wat toen nog officieel Constantinopel heette (de stad kreeg pas in 1923 de naam Istanbul). Zijn moeder was pianiste en ontdekte zijn talent. Hij kreeg les van een Franse pianist die in Turkije woonde en studeerde daarna verder in Frankrijk.

Zijn door het werk van Bartók geïnspireerde en op Turkse volksmuziek gebaseerde strijkkwartet uit 1936 bleek plezierige en bij vlagen originele muziek waarbij een wat zwakkere plek leek te liggen in de doorwerking van de op zichzelf goede ideeën.

Over de doorwerking hoeft je je bij Brahms geen zorgen te maken. Als er iemand was die maar bleef sleutelen aan de muzikale verdieping en grotere interne samenhang van zijn muzikale constructies dan was het Brahms. Voor het klinkend resultaat heeft dat voor- en nadelen. De architectuur van de compositie zit perfect doordacht in elkaar maar is daardoor soms ook zo academisch dat de emotie erg diep verstopt zit. Het Klenke Quartett omzeilde kundig de klippen van het academisme. Vooral in het deemoedige en weemoedige Andante Moderato wisten de vier dames een betoverende, zachte, herfstige Brahms sfeer op te roepen. Maar ook de overige delen kregen een natuurlijk stromende en mooi afgewerkte uitvoering.

Bijna ongemerkt werd er door het Klenke Quartett in Deventer een lange termijn project uitgevoerd. Met dit concert zijn alle vijf strijk-kwintetten van Mozart - die zelf graag de altviool ter hand nam door het Klenke kwartet uitgevoerd, vier met Harald Schoneweg en in 2022 met altiste Monika Henschel. Schoneweg was lange tijd muzikaal mentor van het Klenke Quartett, nu als 'vijfde wiel aan de wagen'. Dat een 'vijfde wiel' (het stuurwiel?) waardevoller is dan je op het eerste gehoor zou denken, bleek bij de uitvoering van Mozarts kwintet in C KV 515. Ofwel de extra altvioolstem ofwel de persoonlijkheid van Schoneweg – en waarschijnlijk de combinatie van beide – gaf de muziek iets meer power. De harmonieën stonden nog steviger en de harmonische contrasten waren wat krachtiger, terwijl Schoneweg muzikaal -technisch een bescheiden rol speelde, want het was altvioliste Yvonne Uhlemann die de belangrijkste violapartij met de solopassages voor haar rekening nam. In ieder geval leverde het, samen met de mooie toegift van Max Reger, een fraaie bezielde uitvoering op van muziek die zich kenmerkt door een innerlijk orde, positieve harmonie en een beheerste balans waarvan je zou willen dat er meer van zou zijn in de huidige wereld.

Volgend concert in de serie Kamermuziek Deventer:

Woensdag 15 november 2023: Rosanne Philippens, viool en Zoltán Fejérvári, piano
Muziek van Clara Schumann, Ravel en Beethoven